

Мийқот билан Ҳарамнинг орасидаги ерлар | Фиқҳ дарслари (355-дарс)

19:00 / 27.11.2025 766

«Ҳил» деганда мийқот билан Ҳарамнинг орасидаги ерлар тушунилади. Мазкур кишилар Ҳарамнинг чегарасидан ҳаж ва умра учун эҳромсиз ўтишлари мумкин эмас. Аммо ўз уйларида эҳром боғлаб чиқсалар, афзал бўлади.

Маккадаги кишилар учун ҳажнинг мийқоти Ҳарамдир. Умраники Ҳилдир.

Макка шаҳрида яшаб турган ва шаҳарнинг ташқарисида, аммо Ҳарамнинг ичида яшовчи одамлар ҳаж қилмоқчи бўлсалар, турган жойларидан эҳром боғлайверадилар.

مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَعٌ لَلِصَّيْبِ نَلَا أَنْ رَمَأَ: لَأَق، أَمْ هُنَّ عُلُجَلُ يَضْرَهُ لَلِذَّبَعِ نَبْرَبِ أَحْ نَع
مَلَسْمُ هَاوْرٍ حَطْبُ أَلَا نَمِ أَنْ لَلْهَأَفِ: لَأَق، يَنْ مِ يَلِ أَنْ هَجَّ وَتَ إِذِ مِ حُنْ نَأ، أَنْ لَلْحَأْ أَمَلْ

Жобир ибн Абдуллоҳ розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Минога юрганимизда турган еримиздан эҳромга киришимизни амр қилдилар. Бас, Абтоҳдан эҳром боғладик».

Муслим ривоят қилган.

Макка шаҳрида яшаб турган ва шаҳарнинг ташқарисида, аммо Ҳарамнинг ичида яшовчи одамлар умра қилмоқчи бўлсалар, Ҳарамдан Ҳилга чиқиб эҳром боғлашлари шарт.

يَفِ مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَعٌ لَلِصَّيْبِ نَلَا عَمِ أَنْ جَرَحَ: تَلَأَق، أَمْ هُنَّ عُلُجَلُ يَضْرَهُ لَلِذَّبَعِ نَبْرَبِ أَحْ نَع
عَجَّ بَلْ هِيَ نَأْ دَارَأْ نَمَو، لَعْلَعُ يَلَفِ عَزْمُ عَجَّ بَلْ هِيَ نَأْ دَارَأْ نَم، لَأَقُفِ عَادُولِ عَجَّ
عَمِ سَأَنْ لَهَأَوِ عَجَّ بَلْ هِيَ لَلِوُسْرِ لَهَأَو، «لَهُ يَلَفِ عَزْمُ عَجَّ بَلْ هِيَ نَأْ دَارَأْ نَمَو، لَهُ يَلَفِ
يَلَصَّ يَبْنِ لَلِأَقِ مَثْ عَزْمُ عَجَّ بَلْ هِيَ نَمِ مِ تَنْ كَوِ عَزْمُ عَجَّ بَلْ هِيَ نَمِ هَأَو، أَمْ هِبُ سَأَنْ لَهَأَو
يَلَحَّ لَحِّي أَلْ مَثْ عَزْمُ عَجَّ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ
أَفْصَلِ نَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ
يَضُقْنَا» لَأَقُفِ، مَلَسَ وَهِيَ لَعْلَعٌ لَلِصَّيْبِ نَلَا عَمِ أَنْ جَرَحَ: تَلَأَق، أَمْ هُنَّ عُلُجَلُ يَضْرَهُ
عَجَّ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ
يَلِ لَرُكَبِ يَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ لَبِ أَلِ وَتَبِ
يَذْمُرْتِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ لَلِأَقِ

Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Видолашув ҳажида Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга чиқдик. Бас, у зот:

«Ким ҳаж ва умрани ният қилишни хоҳласа, ўшани қилсин. Ким ҳажни ният қилмоқчи бўлса, ўшани қилсин. Ким умрани ният қилмоқчи бўлса, ўшани қилсин», дедилар.

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳажни ният қилиб талбия айтдилар. Баъзи одамлар у зотга ўхшаш ният қилиб талбия айтишди. Баъзи одамлар иккисини ният қилиб талбия айтишди. Баъзи одамлар умрани ният қилиб талбия айтишди. Мен умрани ният қилиб талбия айтганлар ичида эдим.

Сўнг Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ким ўзи билан қурбонлик келтирган бўлса, ҳаж ва умрани ният қилиб талбия айтсин. Сўнгра уларнинг иккисидан баробар эҳромдан чиқмагунча эҳромдан чиқмайди», дедилар.

Маккага келдим. Мен ҳайз кўрган ҳолда эдим. Байтни тавоф қилмадим. Сафо ва Марва орасида саъй ҳам қилмадим. Бу ҳақда Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга шикоят қилдим. Бас, у зот:

«Сочингни ёзиб, тараб ол. Ҳажни ният қил. Умрани қўй», дедилар.

Ўшандоқ қилдим. Ҳажни тугатганимиздан сўнг Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам мени Абдурраҳмон ибн Абу Бакр билан бирга Танъимга юбордилар ва мен умра қилдим. Бас, у зот:

«Сенинг умрангнинг макони шудир», дедилар».

Бешовларидан фақат Термизий ривоят қилмаган.

Демак, ҳар бир умра қилмоқчи бўлган ҳожи аввал Танъим деб аталган жойга чиқиши керак, чунки умрани ният қилмоқчи бўлган киши Маккаи Мукаррамада, Ҳарам ҳудудида бўлса, албатта, Ҳарамдан Ҳилга чиқиши зарур. Бусиз умра бўлмайди. Зотан, «умра»нинг луғавий маъноси «зиёрат»дир. Зиёратни турган жойида қилинмайди, балки бошқа тарафдан юриб келиб қилинади. Танъим эса Ҳарамнинг энг яқин чегарасидир. У ерни ҳозирда Саййида Оиша масжиди ҳам дейилади.

Оиша онамиз розияллоҳу анҳонинг Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг амрларига биноан акалари Абдурраҳмон ибн Абу Бакр билан бирга Танъимга бориб, умрага эҳром боғлаганлари шарафига у ерга мазкур ном берилган.

Ҳеч ким, ҳеч қачон Маккада турган жойидан эҳром боғлаб умра қилса бўлаверди деган эмас ва бундай дейишга ҳеч кимнинг ҳаққи ҳам йўқ.

«Кифоя» китобининг иккинчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.